Anul II. — Nrul 26 | Prețul unui exemplar 4 Lei. | Timișoara, 24 Iunie 1928

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

De sub președenția D-lui Prof. A. C. CUZA

ABONAMENTUL PE UN AN
Pentru plugari și muncitori Lei 200 | Pentru bănci și fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU ȚIERANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
TIMIȘOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Redacția pentru jud. Severin: D. Asandi redactor Lugoj.

Jidanii nenorocesc țara

Ca bătrân ostaș mă hotărâsem să-mi caut numai de sănătate și să las generației mai tinere grija de interesul țărei. Dacă însă azi, îmi es din rezerva ce-mi impusesem este numai durerea sufletească ce o resimt și nu voiu vorbi aici, decât de următorul fapt trist.

Tronul țărei noastre, care era unul din cele mai bine consolidate și mai invidiate din Europa, cu rege divinizat, cu moștenitor bine format și iubit de popor și având la rându-i moștenitor legitim — grație unei jidoavce scursoare de cinematograf — a ajuns azi în fața judecății Curții de Apel pentru divorț, subiect de „senzațional" al tuturor gazetelor jidovești din țară și străinătate.

Datorită unei jidoavce — Wolf — o lepădătură a societății evrecești, dar ajutată de Cahal, iată — azi — pe fostul nostru prinț moștenitor al Tronului, trăind într'o situație, ce te umple de durere.

Fostul nostru prinț moștenitor al Tronului, crescut cu grija mare la sânul plin, sfânt și curat al Țărei sale și pe a cărui limbă dulce și frumoasă, o cunoștea adânc și o mânuia așa fel că îi preamărea podoaba aureolei lui și al cărui sânge și simțire să identificase încă din fragedă-i copilărie cu acea a Țărei, care la crescut cu drag și iubire din chiar ciasul zemislirei și până dincolo de majorat iată-l, azi — datorită Cahalului — călcând în picioare și târând în noroiu nu numai numele lui și al ilustrei lui familii, dar chiar și memoria scumpului și în veci regretatului lui părinte cutezând a merge până a declara sus și tare că, acea zdreanță de jidoavcă — Wolf — care l'a prins în mrejele ei drăcești, este singura femee din lume, care l'a înțeles și cu care să înțelege de minune... (Vezi ziarul „Curentul" de Duminică 10 Iunie 1928).

Această femee depravată, infernală și nerușinat urmărind cu sfințenie ordinele și instrucțiunile secrete ale Cahalului, a mers până a face, ca tatăl, să **refuze a-și vedea copilul.**

Mica și nevinovata odraslă în dorința Lui mare și curată a așteptat o lună întreagă pe malul Mărei la Rapallo, tresărind la ora sosirei ori cărui tren, sau a ori cărui vapor ce intra în port, să vadă pe **„Tata"** să-i sară de gât și cu mânuțile lui mici, fragede și curate, să-l mângâe, să-l strângă în brațe, apoi cu gurița lui mică și nevinovată și cu vorbele lui de copil drăgălaș, să-i zică: **Tată! Haidem la mama acasă.**

Doamne! Deși eu nu știu ce se va fi petrecut în anturajul acestui copil, cu toate acestea sânt pe deplin încredințat: Cât îi de micuț și încă neputându-și da seama totuși, cred că, ceva în sufletul lui l'a durut.

Fostul nostru prinț moștenitor al Tronului, elev al atâtor dascăli mari ai neamului și la tot minutul înconjurat de cei mai aleși bărbați ai țărei, iată-l trăind ascuns pe unde poate și înconjurat numai de viitorul lui socru jidanul Volf și de singurul lui bun și sincer amic Penhas Leibovici, care ca să scape de faptul desertării și a trădării ce a săvârșit ca soldat, a fugit în Anglia și s'a ascuns furând numele de Barbu Ionescu, nume curat românesc.

Și față de toate aceste crime și nelegiuiri, care nu numai că ponegresc țara dar o și târăsc către prăpastie, eu ca bătrân, mă întreb: Oare ce fac oamenii noștri politici și toți bărbații de stat care conduc țara?

Cu durere, trebue să răspund categoric că: Toți, dar absolut, toți, preocupați numai de interesul unui câștig de câteva sute de voturi jidovești cu care să se mențină la putere sau cu care să poată pune mâna pe putere, toți — în cor — să mulțumesc a declara că **chestiunea e închisă".**

Vă revine vouă datoria dragi luptători și alegători țărani înscriși în L. A. N. C. de sub președenția d-lui prof. A. C. Cuza — întrucât voi nu admiteți pe jidani în mijlocul vostru — la viitoarele alegeri să faceți bloc, o stâncă de granit, pe care să n'o poată sfărâma nici cel mai mare și mai puternic tun din lume, ca astfel putând ajunge și voi la putere, care e dreptul vostru sfânt, să scăpați țara de marea primejdie în care au adus-o partidele politice de azi.

General I. Tarnoschi
„Apărarea Națională"

Desmințire

Mi-a căzut în mână cam târziu foaia partidului Național-Țărănesc din Banat intitulată „Voința Banatului", unde am cetit cum că „un grup numeros de studenți" ar fi apostrofat pe d. Octavian Goga, oprindu-l de a vorbi.

Faptele stau cu totul altfel:

La întrunire a luat parte un număr de studenți menținându-se într'o neutralitate completă în ceace privește partea politică a întrunirei.

Observând pe naționalistul și distinsul scriitor în primele rânduri ale scenei, au cerut să vorbească salutându-l cu aplauze.

Domnul Goga nu a luat cuvântul și nu cunosc motivul, dar numi pot explica cum se denaturează complet adevărul, tratând studențimea ca massă-tampon a politicei partidelor.

Conducătorul „Voinței Banatului" fost sau actual student, ar fi trebuit să cerceteze adevărul, pentru a nu ne vedea obligați a da această categorică desmințire.

Ion Fotiade
Pres. Soc. Stud. dela Politechnică

Cine-a îndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima câinii,
Mânca-i-ar casa pustia,
Și neamul nemernicia!
M. EMINESCU.

Credințe și idei

G. Ionescu Radu

Rolul credințelor nu e mai puțin însemnat astăzi de cât a fost și în trecut.

Mulți oameni se cred fără nici o religiune, dar ei sunt vecinic stăpâniți de spiritul mistic.

Am arătat cum ideile falșe pătrund în suflete și devin pentru o parte din indivizi tot așa de puternice ca și o credință, ades, daunătoare societății, în conflict cu tradiția, dar folositoare adepților.

E adevărul maximei lui Cristos.

Credința ta, te-a mântuit.

Ce mare și de folos învățământ tragem din această maximă, au dovedit-o unele din noile credințe, ca acea a socialismului, comunismului, mai mult sau mai puțin opuse naționalismului integral.

Aceste credințe sunt **speranțele** în mai bine, mai curat, mai frumos.

De acea — **Toate dogmele și mai ales cele politice, se impun prin nădejdile pe care le dă și nici decum prin raționamentele invocate de ele.**

Și la fel, cum prima religie a omului primitiv care era naturalul a evoluat grație câtorva numiți profeți sau iluminați — Buda, Confucius, Moise, Cristos, Mahomed, Calvin, Luther, Huss, formând după dogmele lor secte separate, tot așa vedem în istoricul politico-social al statelor, plecat dela viața patriarchală de familie, trib, castă, evoluând prin diferite forme de organizare, monarchii, federații, republici etc.

Și la fel cum oamenii mari au dat numele lor, credincioșilor, chiar și perioadelor în care au trăit, ca „Epoca lui Alexandru Macedon Cesar, Napoleon, Mihai Viteazu, Ștefan cel mare, etc. tot așa vedem în structura politică a statelor, pe bază de dogme noi, diferențiate partidele politice.

Aceste realizări sunt făcute de sufletul și mintea omenească.

Nu înșir partidele politice de la noi, căci toți le cunosc și numele ca și origina și dogmele — programele.

Toate au răușit a atrage o parte din popor, de partea **credinței și ideilor lor.**

Unele din partide au răușit a atrage mai mulți, altele mai puțini, dupe cum speranțele născute în sufletul indivizilor aveau posibilitatea unei mai bune și grabnice realizări.

Acum o lămurire. O zicală românească spune **„Să văd cu cine te însoțești și îți voi spune cine ești".** Din aceasta resultă că: **Valoarea unui șef politic depinde mai mult de anturajul său, căci Arta de a alege oamenii este cu mult mai grea, decât aceia de a-i guverna.**

Ori noi constatăm următorul fenomen:

Unele partide politice la fel negustorului care își laudă marfa — apelează la popor: **„Veniți la noi, căci aici va fi bine de voi".** Deci nu face nici o deosebire între cei chemați, nu le cere nici o condiție de îndeplinit, numai să vie cât de mulți — deci caută numărul nu calitatea.

Un singur partid fără a se numi partid are alte idei **„Nu primesc în jurul și sânul meu,** decât pe acei cari, au un trecut și pe care îi cunosc că au fost și sunt aomeni curați și gata pentru ori ce sacrificiu.

Unele partide **culeg — altele aleg.**

Și cel mai primejdios obicei al oamenilor politici este acela de a promitea, ceace ei știu bine că nu se poate.

Istoria ne-a arătat că adese ori **„tiranii dictatori** sunt mai puțin periculoși decât guvernanții nehotărâți.

A guverna însemnează a împăciui, dar a împăciui nu însemnează a ceda".

Cuibul bolșevic din Timișoara în descompunere

Eșirea Domnului Reiter consilier al orașului din partidul unitar muncitoresc devenit în ultimul timp partid comunist.

Un seismograf al Timișoarei indică mari perturbațiuni în jurul palatului „Lenin" numit pentru ochii lumii și Căminul Muncitoresc. Deși palatul nu s'a prăbușit, zguduirea internă lasă a se simți un miros de cadavru. Duelul Lenin—Seratti apare din nou și în organizația acestui partid aflat azi în deplină descompunere.

Müller șeful extremiștilor din Timișoara, de prezent din nou oaspele unei celule a Consiliului de Război din Cluj, venind în concediu acasă și-a exprimat nemulțumirea față de aderenții săi, cari n'ar fi demonstrat indestul pentru eliberarea d-sale și că nu sau solidarizat cu d-lui de a decreta poate revoluția sau grevă generală. N'a fost în deosebi mulțumit cu domnul Iosif Reiter, care de un timp încoaci, văzând reconfortarea noului stat major din Căminul Muncitorilor cu elemente venite, unele de dincolo de Nistru, altii reîntorși din plăpândele colonii ale pământului făgăduinței, Palestina, d-l Salamon Spitz, Dr. Iuhl, Dr. Fischer și tovarășul Leyritz, fost ofițer activ în armata Austro-Ungară, pentru care guvernul român a intervenit scoțându-l din lagărul internaților din Zalaegerszeg (Ungaria), fiind învinuit de unguri, ca cel mai aprig propabandist moscovit și care, ca drept recunoștință față de guvernul român, venind acasă a intrat în serviciul sucursalei moscovite din dosul str. Bursei. Zic d-l Reiter în semn de protest, față de uneltirile anarhice, cari căutau de a pescui în ape turbure, a răspuns cu ruperea legăturilor comune, nevoind a se solidariza cu corifeii lui Trotchi, Zinoview, trăgând după d-sa mai multe elemente muncitorești, cari sau oprit cu un pas înaintea prăpastiei, la care erau conduși cu ochii legați de aceste elemente periculoase.

De a contrabalansa acțiunea domnului Reiter și de a-și putea salva frumoasa poziție ce-o are ca secretar general al Municitorimei unitare, a început o contra ofensivă în stilul „Ceca" amenințând și deslănțuind o puternică lavină de ponegrire contra persoanei Domnului Reiter.

Primul asalt era proectat de a se da în contra poziției ce o ocupă d-l Reiter în Consiliul Comunal, când destinul a voit, ca în aceiași zi Müller să fie din nou deținut. Sunt însă convins, că membrii Consiliului Comunal vor ști să răspundă ori când acestor atacuri mârșave, respingând ori ce atac pus la cale contra d-lui Reiter, cu atât mai ales, că susnumitul în conducerea gospodăriei orașului și în multe chestiuni de ordin social economic și național, — ca fiu crescut în marea românismului din Caraș-Severin, — a arătat multă bunăvoință. Datorința cetățenilor orașului Timișoara ar fi de a începe acțiunea de lichidare a acestui „Cămin" misterios.

Opiniunea generală a orașului Timișoara cere lămuriri dela organele de pază, că în lipsa cercetărilor imediat cerute de către Primărie, Itig Salamon rectorul universității moscovite a fugit din Timișoara.

Sunt informat, că Siguranța statului având dovezi temeinice asupra propagandei bolșeviste, ce se propagă în acest Cămin a intrevenit pe lângă Delegația Permanentă a Municipiului Timișoara de a-și da avizul asupra interzicerii cinematografului din această localitate, unde prin împrejurarea că vând biletele cu prețuri reduse, atrag tineretul muncitoresc din oraș, ba chiar și elevii din școalele secundare. Prin desele vizite făcute prin Cămin, ne vom trezi cu un tineret bolșevizat, căci instalarea cinematografului pentru dânșii nu înseamnă altceva decât verbuvarea elementului tânăr cu scopul de al introduce în apele bolșevizmului.

Odată constat, că acest „Cămin" e un cuib bolșevic, cerem Delegației Permanente, să nu mai pună în discuție sistarea cinematografului; ci să execute dispoziția Siguranței.

A sosit timpul de a lichida pentru totdeauna lăcașul de închinare a moscoviților.

O desinteresare față de ceeace se petrece în mijlocul orașului, ar însemna o solidarizare cu acest element periculos, care profitând de indeferentismul nostru și la autorităților, sapă la temelia Țării.

Un dascăl român.

— „Eliminarea jidanilor din domeniul culturei — e o problemă de existență pentru noi.

Elimenarea din domeniul culturei implică însă: eliminarea din domeniul economiei naționale, unde cultura își are rădăcinile ei." **A. C. Cuza.**

Babeș-Bolyai Central University Library Cluj

Document istoric

Asupra Conflictului dela Oradea

Din „Monitorul Comunal" al Primăriei Municipiului Oradea No. 6—7, din 31 Dec. 1927, pagina 4. Discursul d-lui consilier Dragomir.

Domnule Primar,

Onorat Consiliu,

Luând cuvântul în chestiunea devastărilor dela Oradea voi răspunde antevorbitorilor mei: D-lui dr. Bardos, D-lui dr. Rozvan şi D-lui Schwartz tot ceia ce colegul meu dl. Bota a scăpat în cuvântarea D-sale.

Sunt în asentimentul tuturor colegilor de Consiliu, când spun că regretăm faptele petrecute şi înfierăm cu toată energia devastările săvârşite în noaptea Sf. Nicolae, mai cu seamă cele săvârşite la Sinagogile evreeşti.

Totuşi ţin să răspund aşa cum se cuvine, în primul rând D-lui dr. Bardos, care în raportul D-sale atacă cu toată vehemenţa toată studenţimea română. Nu se poate confunda toată această tinerime studenţească cu cei câţiva care au devastat, mai cu seamă că printre devastatori au fost şi elemente străine de studenţi. Calomnia adusă studenţimii române de a fi venit la congres înarmată cu ciomege, topoare şi alte instrumente de distrugere este dată gratuit şi cu atât mai mult este regretată şi subliniată de D-sa numai ca să se audă dincolo peste hotare ca de acolo să parcurgă întreaga lume această calomnie.

Nu mai insist asupra celor spuse de dl. Bardos, însă vreau să-i reamintesc eu, în legătură cu cele spuse de D-sa că Oradea Mare nu a cunoscut nici odată asemenea barbarii.

D-le Bardos, ia te rog colecţia ziarului „Nagyvárad" din anul 1877 şi anul 1893 şi citeşte şi vei vedea cum după o preparare a presei de 6 luni şi mai bine toată populaţia evreo-maghiară au distrus şi sfărâmat complect toate casele şi tot avutul românilor ce locuiau atunci în oraş. Apelez la memoria d-lor consilieri români ce supravieţuesc ca dl. Chiş Demetriu, dr. Iustin Ardelean, dr. Anca şi în special apelez la dl. dr. Aurel Lazar şi să spună D-lor ce grozăvie a fost atunci şi vei vedea D-le Bardos, că cele spuse de D-ta nu prea corespund adevărului. Aceasta nu am spus-o indirect să aprob devastările de acum, ci să arăt, că astăzi mişcarea a fost spontană pe când atunci ura contra naţionalităţilor şi în special contra românilor era preparată cu luni de zile înainte şi de presă, pe când presa noastră românească a înfierat aşa cum se cuvenea aceste devastări.

Las că colegii mei cari ştiu să citească limba maghiară să vadă din colecţia ziarului „Nagyvárad" tot ceia ce a fost atunci şi veţi vedea cum şi Consiliul Comunal şi mai cu seamă revizorul şcolar de atunci au aprobat devastările de atunci contra Românilor. D-lui Rozvan am aşi răspunde la cuvântarea D-sale plină de venin numai atât.

Mă prinde mult mirarea şi chiar mă face să râd faptul că D-sa, şeful comuniştilor de aci, cu doctrina şi apucăturile ce le are să apere cu atâta înverşunare dreptul de proprietate când ştiut este că toţi comunişti urmăresc contrariul. Acestea mă fac şi mai mult să mă conving de demagogia ce o urmăreşte şi de felul cum vrea să fie văzut acest domn de stăpânii dela Budapesta. D-lui Schwartz reprezentantul comercianţilor şi industriaşilor de aci nu-i răspând decât atât: Chiar şi cei ce îi reprezinţi D-ta vor râde de exagerările ce le pomeneşti, cu evaluările pagubelor suferite de industriaşi şi comercianţi.

Comisiunea ce evaluează pagubele cu multă bunăvoinţă va scoate câteva milioane, pe când D-ta cu spirit de expert ai şi scos peste 100 milioane. Mă face să cred D-le Schwartz, că nu pentru plata pagubelor vorbeşti D-ta, ci vorbeşti pentru ziarele de peste graniţa noastră şi pentru propaganda antiromânească ce se duce pe această chestiune în streinătate.

In concluzie, Onorat Consiliu, încă odată înfierăm cu toată energia cele petrecute aci, însă şi mai mult înfierăm apucăturile şoviniste ale antevorbitorilor mei, cari cu această ocazie nu sunt altcum decât unelte de discredit ale ţării noastre în care îşi câştigă pâinea, unelte ce urmăresc prin aceasta şi mai mult, ajutor la propaganda revizuirii tratatelor dela Trianon.

Orice veţi face D-vs. şi orice calomnie veţi aduce ţării noastre să ştiţi, că piatra de hotar s'a fixat prin sângele vărsat de 800 de mii de soldaţi români şi în veci nu se va mişca din loc decât trecând peste trupurile noastre şi a acelor studenţi, floarea ţărei noastre, ce astăzi căutaţi aţi discredita atât de mult.

Sângeroasa dramă din Parlamentul sârbesc

In şedinţa Parlamentului sârbesc, în ziua de 20 l. c. s'a petrecut un fapt nemaipomenit în viaţa parlamentară. Deputatul Punisa, în decursul unui scandal infernal, a tras revolverul şi a descărcat şase focuri asupra opoziţiei. Deputaţii Vasaricec şi Radici Pavel, fostul ministru au murit pe loc, iar Stefan Radici a fost împuşcat în burtă. Alţi doi deputaţi răniţi grav. Atentatorul s'a prezentat la poliţie unde a fost deţinut.

Pe cum se vede, sârbii au recurs la cele mai drastice mijloace faţă de aceia, cari periclitează unitatea statului lor.

Să înţeleagă toţi aceia, cari uneltesc contra unităţii statelor naţionale, că pe toţi îi va ajunge soarta lui Radici, fiindcă aşa este firesc să fie.

Nu aprobăm, nu desaprobăm, ci constatăm.

Scandalul Diel

In ziua de 25 Iunie se va desbate în faţa Tribunalului din Timişoara, procesul operatorilor Diel şi Bauer dela „Sanatorul Bănăţan", cari au uitat un tampon de mărimea unei batiste bărbăteşti şi 2—3 cm. grosime, în burta soţiei unui medic român. Un adevărat covor persian au uitat în burta nefericitei doamne.

Sperăm, că Justiţia română îi va pedepsi în modul cel mai aspru şi le va detrage dreptul de croitorie pe pielea nenorociţilor ce le cad sub mână, având în vedere şi avizul Comisiei Medico-Legale, din Bucureşti, care i-a aflat de vinovaţi.

In interesul publicului timişorean cerem, ca Justiţia noastră să ne scape de aceşti „spintecători de burţi.

Rugăm
Achitaţi abonamentul!

Sârbizarea cu forţa a Românilor din Banatul Jugoslav

In presa română din Banat s'a scris prin luna Aprilie despre acţiunea pornită de preotul sârb din comuna Marghita-Mare (S. H. S.) prin satele româneşti, unde se promite pământ dela Reforma agrară acelor Români, cari se declară Sârbi, ieşind din biserica românească şi cerând separarea oficioasă şi formarea de parochii sârbeşti, cu împărţirea averii comune bisericeşti. Până acum au trecut 72 familii din comuna Sântianoş (Sveti Iovan), tot familii sărace române, ca Petrascu, Căcina, Cornea, Micşa, Ghilezan, Dena, Rista, Oprea, Marincu, Clopotean, Ticvăneanţu, Gaita, Clăbăţ, Stan, Birda, Albu, Gruescu, Nistor, Sporea, Mioc, Tăran, Zgaibă, Manciu, Penţia, Petcu, Cărăman, Brastineanţu etc.

Din Jamul-Mic au trecut 4 familii, din Marghita Mare 6, iar din Mramorac 4 familii. Faptul că procesul de sârbizare a prins rădăcini mai mult în comuna Sântianoş (Sveti Iovan) se explică în modul următor: Prin anul 1920 fraţii Gruescu din comuna Sântianoş au cumpărat printr'o bancă sârbească din Becicherecul-Mare o moşioară de 16 jughere, iar Ministrul de Agricultură în baza unui ordin ministerial tot din 1920 a refuzat, să-i treacă cu pământul în cartea funduară, deoarece nu sunt sârbi, aşa că contractul de cumpărare nimicit. Acest fapt, care a nemulţumit întreaga populaţie românească din Sântianoş, lacomă după pământ a fost exploatat de agitatori în interesul lor şi astfel ca să nu păţească ca şi fraţii Gruescu s'au declarat de sârbi, ca să ajungă mai uşor la pământ.

Această acţiune este acum sprijinită pe faţă de ambele partide sârbeşti, în frunte cu ziarele lor Politika, Vojvodina, Nova Zora, etc.

Organele administrative şi politice sârbeşti sprijinesc oficios această acţiune de sârbizare, susţinând, că purced în senzul Art. 9, 11 şi 53 din Legea austro-ungară din 1868, Art. 32 din Legea din 1894, Art. 43 din Lege 1895 şi Art. 25 din Legea din 1881, precum şi în senzul convenţiunei bisericeşti sârbo-române din 1872, toate aceste Legi încă în vigoare pe teritoriul Banatului sârbesc.

In baza acestor Legi, fiecare cetăţean are dreptul să treacă liber dela o confesiune la alta, iar dacă numărul credincioşilor astfel trecuţi într'o comună se urcă la 100, pot cere chiar şi separarea averii bisericeşti şi formarea unei parochii independente.

Sârbii susţin că şi Românii s'au folosit de acest privilegiu în anul 1868, când s'au separat de biserica sârbească cu Patriarchatul Karlovăţ, formând o metropolie independentă ortodoxă română în Sibiu. Atunci s'au format parochiile mixte româno-sârbe, cu biserici separate, împărţind totodată şi averea comună bisericească.

Prin pretorul din Verşeţ (Vrsac) Nebojsa Cosic cu adresa N-rul 2511 din 17 Aprilie 1928, a convocat pe ziua de 23 Aprilie 1928 o adunare în Sveti Iovan, pentru despărţirea ierarhică. In contra acestei adunări a protestat delegaţia română din comuna Sveti Iovan, care sub conducerea preotului Lazăr Cărdu, alui Traian Ghilezan, preşedintele comitetului parohial şi Vasile Micşa epitrop, toţi locuitori în comuna Sântianoş (Sveti Iovan) au protestat în persoană în Beograd, provocând personal din parte d-lui Ministru de interne Korosec, ordinul telegrafic către Pretura din Vrsac, să amâne adunarea convocată pe 23/IV. a. c. până la „alte dispoziţiuni".

Ne ţinând seamă de ordinul suscitat, Primpretorele Rosic din Verşeţ a convocat din nou adunarea pe ziua de 30 Aprilie, la care s'au prezentat din partea Sârbilor: primpretorele Nebojsa Cosic, protopopul sârb Bozidar Popovic, Dr. Ştefan Nikolajevici, avocat, plenipotenţiatul conzistorului sârbesc din Verşeţ şi reprezentanţii celor cari au cerut separarea hierarhică, iar din partea Românilor: protopresbiterul ort. rom. Traian Oprea din Verşeţ, Alexandru S. Butoarcă, secretar, comitetul parochial din Sântianoş în frunte cu preotul Lazar Cardu şi avocatul Dr. Branislau Stanojevic, apărătorul Românilor.

(Va urma.)

Cuvântarea

rostită de către dl. Profesor I. Velcean, preşedintele „Asociaţiei corurilor şi fanfarelor din Banat", la primirea festivă a d-lui V. S. Drăgoiu, în gara Timişoara Domniţa Elena:

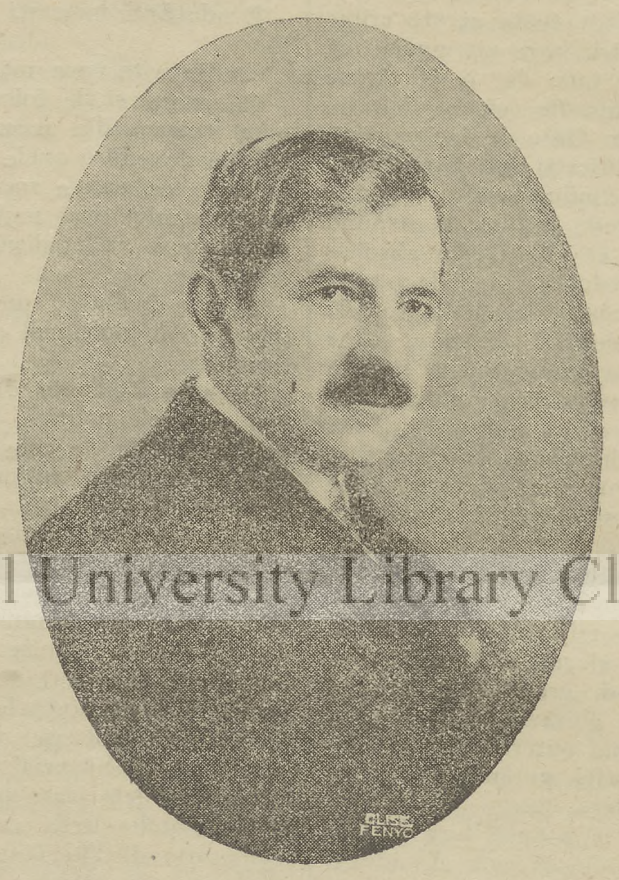

Iubitul nostru prieten!

Metropola Banatului trăieşte zile de sărbătoare. Lumea cultă, iubitoare de artă inundează, seară de seara Teatrul oraşului, ca să asiste la spectacole de o rară înălţare sufletească, cu succese de adevărată mândrie naţională.

Valoroşi artişti, garda cântăreţilor, însoţită de grandiosul ansamblu de cor şi orhestră dela opera rom. din Cluj s'au stabilit în oraşul nostru şi prin prestaţiile lor minunate storc, nu numai admiraţia străinilor, avansaţi în pretenţii artistice, ci şi lacrămile noastre de bucurie.

Seară de seară ni se ridică sufletele în regiunile înalte ale desfăţărilor de adevărată artă!

Când avem prilej să gustăm frumuseţiile fermecătoare ce se desfac din operile neperitoare ale celor mai alese celebrităţi, capodoperile lui Verdi, Wagner, Puccini, Mascagni şi alţi uriaşi în arta muzicală. Această coincidentă norocoasă ni-a învăţat să ştim aprecia, cu atât mai mult, gloriosa izbândă ce ai câştigat pe scena T. N. din Buc. cu opera Ta „Năpasta".

Dacă regretatul Carageale a scris cu atâta vervă această dramă neaosă românească, — atunci Tu, dragă Sabine, ai îmbrăcat-o în haine mândre de sărbătoare şi împodobindu-o cu cele mai preţioase decoruri artifice ai prezentat-o ca o admirabilă dramă muzicală, de rară inspiraţie artistică şi înaripată de cel mai românesc geniu inventiv!

Lumea cultă bucureşteană, artiştii şi criticii de specialitate din capitala Ţării s'au îndrăgostit în această mireasă bănăţeană, au admirat-o, aducându-Ţi Tie mirele ei, osanele de biruinţă şi elogii prea meritate.

Cu atât mai mare îndemn avem noi, baştinaşii acestor meleaguri să ne bucurăm de această rară podoabă, cu care ai înfrumuseţat sufletul bănăţenesc, bogat în virtuţi şi aptitudini artistice!

Ca fiu al poporului bănăţenesc, trăieşti acelaşi suflet şi creiezi, smulgând din adâncimile acestui tezaur cele mai preţioase melodii, pe care le ştii aşeza cu măestrie şi inspiraţie artistică în labirintul mistic şi fermecător al artei dramatice muzicale!

Deie Cerul, că acest început glorios să fie un stimulent puternic şi norocos la crearea altor opere de artă muzicală menite să îmbogăţească repertoarul operei române, luceaferi, cari să strălucească pe firmamentul operilor mondiale.

O faci aceasta, spre binele şi înflorirea Ţării, dar şi spre fala şi mândria noastră, a bănăţenilor, care Te iubim şi Te felicităm din tot sufletul nostru.

In acest semn am grăbit la această primire a Ta, toţi cântăreţii Tăi dela „Doina", oferindu-Ţi această cunună de flori!

Iar, ca bucuria noastră să fie deplină, Te rugăm să primeşti şi cununa, ce Ţi-o oferă „Asociaţia cor. şi fanf. rom. din Banat" în numele celor 3000 cântăreţi şi fanfarişti bănăţeni, care Te felicită cu toată dragostea!

La mulţi ani! Inainte.

Prof. *Iosif Velcean*
pres. As. cor. şi f. rom. din Banat.

Societatea română de vânătoare „Fazanul" Timişoara

Membrii sunt invitaţi, să treacă pe la sediul societăţii: Cetate, Str. Eminescu 5, pentru a-şi ridica alicele comandate pe seama societăţii, pe un preţ avantajos. Avem şi bure de ceară cal. 16 şi 12, precum şi alte obiecte necesare la vânătoare.

Toate aparatele pentru încărcarea cartuşelor şi schimbarea capsulelor la cartuşe folosite, stau la dispoziţia membrilor la sediul societăţii.

Treceţi pe la noi, pentru a primi informaţiuni. Comitetul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Discursul rostit de Vasile Alexandri

în memorabila şedinţă a Senatului dela 10 Octombrie 1879.

Dlar senatori, voi vorbi foarte puţin, mai cu seamă în urma legei votată de Cameră. Sunt sigur în toate secţiunile onor. Senat care nu primesc revizuirea art. 7; poziţiunea mea, prin urmare, este foarte grea, însă voi avea curajul de a o susţine pentru că sunt condus de conştiinţa mea.

Dlor senatori, astăzi România se prezintă nouă cu istoria sa în mână pentru ca noi să înscriem pe paginile sale sau UMILIREA ŞI PIERDEREA NEAMULUI NOSTRU sau DEMNITATEA şi SALVAREA LUI.

Situaţie tragică pentru Patria Română! Situaţia gravă pentru Senatorii Români!

In prezenţa acestei situaţii, fără samăn în analele istorice ale lumei, trebue să ştim a ne ridica cu inima şi cu cugetul la înălţimea datoriei noastre, fără patimi, fără violenţă, dar cu spirit liniştit, cu patriotism luminat şi cu nobilul curagiu ce se cere de la oameni chemaţi a decide de soarta ţărei lor.

Să ne urcăm dar pe această tribună conduşi numai de glasul conştiinţei noastre, şi feriţi de ori ce simţământ de ostilitate în contra nimănui, nici chiar în contra art. 44 din tratatul de la Berlin, nici chiar în contra aliaţei israelite, cărora datoreşte România cumpăna spăimântătoare în care ea se găseşte astăzi.

Voi zice mai mult: Departe de a fi ostili, să le fim oare cum recunoscători, căci alianţa israelită, prin dorinţa-i nerăbdătoare şi nechibzuită de a obţine grabnic drepturi civile şi politice pentru coreligionarii săi, cât şi art. 44 din tratat care ne impune nouă, într'un mod draconic, realizarea acelei dorinţe, fără a se preocupa de convenientele noastre, ne-au deschis ochii asupra pericolului ce ne ameninţă şi au deşteptat în noi instinctul conservării naţionale.

Eram adormiţi pe patul nepăsărei, pat vecin cu mormântul! Suntem acum treziţi!... Să fim dar trezi, la postul ce ne-au încredinţat patria noastră, şi să privim cu ochi pătrunzători situaţia creată României de Congresul de la Berlin, pentru ca, în cunoştiinţă de cauză şi cu mâna pe conştiinţă, să luăm o hotărâre fermă justă, leală şi demnă.

Ce vedem azi pe scena acestei părţi de lume ce se numeşte România.

Vedem un popor blând, generos, ospitalier, inteligent, iubitor de progres, apt a se asimila cu naţiile cele mai civilizate, tolerant în materie de religie; un popor care în timp de mai mulţi secoli de restriste, de lupte crâncene a ştiut, prin o politică dibace şi prin vitejia lui, să-şi păstreze naţionalitatea, şi să-şi scape moşia de poftele nesăţioase ale puternicilor săi vecini; un popor care, într'un număr mic de ani, a operat cu liniste în sânul ţării sale reforme sociale de acele care la alte naţii au pus sutimi de ani ca să se introducă prin torente de sânge; un popor care s'a afirmat în ochii lumei şi prin calităţile spiritului, şi prin calităţile inimei, şi prin dezvoltarea intelectuală şi prin bărbăţia sufletului; poporul român stăpân pe o ţară frumoasă, mănoasă şi menită prin poziţia ei de a fi pridvorul templului civilizaţiei moderne la marginea Orientului încă barbar.

Acest popor a avut din vechime şi până în zilele noastre cea mai stranie, cea mai periculoasă situaţie pt. existenţa sa naţională, fiind o colonie latină perdută între alte mari ginte de sânge străin. Veşnic el s'a găsit faţă cu'n nou duşman, cu o nouă ameninţare!... Când cu sălbatecele horde de la Nord, când cu torentul Asiatic ce a inundat o parte din Europa orientală, când cu nenumăratele încercări de cotropiri ale vecinilor lui, Tătari, Unguri, Poloni, etc., când cu otrava corosivă şi demoralizătoare a Fanarioţilor, când cu braţul apăsător al protectoratului rusesc, şi câte alte calamităţi isvorâte din înăuntru şi din afară... Şi bietul vultur românesc, prins în lupte gigantice şi seculare, de şi a perdut două pene scumpe din aripele lui, una peste Carpaţi şi alta peste Prut, a eşit învingător a relei soarte ce l'a persecutat, cu inima întreagă, cu capul teafăr!... In fine el a dat pept cu Turcul care'l ţinea în vasalitate de 400 de ani, şi-a recâştigat independenţa vitejeşte, atrăgându-şi laudeler Europei, şi când sărmanul se credea scuturat de greutatea nenorocirilor când se credea intrat într'o viaţă scutită de griji şi de lupte, iată că se găseşte faţă cu o nouă cumpănă, faţă cu năvălirea Israelită!... Şi cei mai îngrijitor pentru el, faţă cu un verdict european, **un verdict ce pune în pericol viitorul lui, naţionalitatea lui, şi chiar avutul său strămoşesc, moşia lui!**

Ce este această nouă cumpănă? Ce este această nouă năvălire? Cine sunt năvălitorii, de unde vine, ce vreau? Şi cine este noul Moisi care-i aduce la noul pământ al făgăduinţei, aşezat astădată pe malurile Dunărei?

Ce sunt năvălitorii? Sunt un popor activ, inteligent, neobosit întru îndeplinirea misiunei sale; sunt adepţii celui mai orb fanatism religios; cei mai esclusivişti din toţi locuitorii pământului, cei mai neasimilabili cu celelalte popoare ale lumei!... Credincioşi până la moarte religiei lor; şefii lor sunt Rabinii cari edictează legi separate pentru ei; patria lor e Talmudul! Puterea lor e nemăsurată, căci se reazămă şi se întemeiază pe două alte puteri: Francmaşoneria religioasă şi aurul!

De unde vine aceşti năvălitori? Judecând după numărul spăimântător ce curge necontenit pe toate frontierile ţărei, pe toate potecile munţilor, peste plaiuri şi peste ape, ar crede cineva că ei fug alungaţi de biciul persecuţiei, căci năvălirea lor prezintă spectacolul emigraţilor din secolii trecuţi... însă nu!... Ei vine în cea mai mare parte din Imperiul Austriei, unde Evreii se bucură de protecţia legilor şi unde au căpătat chiar drepturi civile şi politice. Ei vin şi din Rusia care le-au acordat dreptul de a deveni proprietari... Fug dar de bine!... Pentru ce?... Aci e misterul care trebue să ne pue pe gânduri.

Ce vreau ei la noi?... O poziţie socială sau avantagioasă?... Nu, căci după plângerile lor, aici este ţara persecuţiunei... O patrie? Nu! Căci patria lor este Talmudul; în el crede, în el veţuesc, în el mor! Şi acest fanatism meritoriu face ţăria lor, căci el îi opreşte de a se asimila cu celelalate popoare şi de a se contopi în ele; îi menţine ca o naţie străină între celelalte naţiuni, ca un Stat în Stat. Ei caută dar aicea nu o poziţie socială, nu o patrie dar o simplă proprietate lesne de dobândit, eftină de cumpărat; a proprietate pe care să o poată trece către oricine altul când această transacţie comercială ar conveni intereselor lor; o proprietate care prin poziţia ei să prezinte avantajul de a fi ca o tarabă deschisă pe pragul ce desparte Orientul de Occident. Găsinduse înecaţi între milioanele de locuitori ai marelor ţări Europene, ei vreau la rândul lor să înece pe un popor mic, şi, prin ajutorul capitalurilor ce posedă, să devie proprietari ai pământului acelui popor, iar din vechii stăpâni ai ţărei să facă nişte iloţi, precum sunt astăzi ţăranii din Galiţia şi din o parte a Bucovinei.

(Va urma).

Aviz

Corurilor şi fanfarelor române din Banat.

La dorinţa expresă a Inaltei Regenţe, serbările fixate pe 29. Iunie, în ziua Sf. Petru şi Pavel, ce urmau să se aranjeze în comuna Bozoviciu, cu ocazia desvelirei monumentului marelui luptător bănetean E. Murgu, s'au amânat pe luna lui Septemvrie.

Aducând acestea la cunoştiinţă, rog corurile şi fanfarele noastre a se pregăti, conform ordinului primit. Răspândiţi aceasta ştire.

Data precisă a serbărei se va anunţa la timp.

I. Velceanu
preşedinte

Băieţi români la meserii!!

Direcţiunea Căminului de ucenici Nr. 1, Timişoara (Piaţa Ţepeş-Vodă Nr. 2) primeşte pe ziua de 15 Iulie 1928, 20 băieţi destoinici de 14 ani, cu clase secundare şi absolvenţi a cel puţin 6 (şase) clase primare pentru ai putea plasa la meserii simple şi de specialitate la: textile, vopsitorie chimică, tipografie, litografie, tâmplărie de instrmente muzicale, sirungărie de lemn, mechanici de maşini de scris, croitorie, tapiţerie, blănărie, geamanterie, politori de sticlă, tinichigerie de artă, horticultură, mai apoi comercianţi de coloniale de librărie.

Doritorii de a învăţa ori care din meseriile sus indicate vor trimite fără întârziere Direcţiunei susnumite:

1. Extrasul de botez.
2. Testimoniu de şcoală.
3. Certificat medical.

Intreţinerea e gratuită. Părinţii se vor îngriji în tot timpul uceniciei numai de îmbrăcămintea necesară.

Direcţiunea Căminului roagă Onor. Corp Profesoral dela şcoalele secundare, precum şi preoţimea şi învăţătorimea dela sate să îndemne băieţii la meserii fiind aceste bine retribuite şi putându-se ferici pe aceste carieri asigurându-şi un viitor mai sigur.

Tribunalul Timiş-Torontal Corpul Portăreilor

No. 667/866/928.

PUBLICAŢIE DE LICITAŢIE.

Subsemnatul portărel aduc la cunoştinţa publică, ca în urma decisului cu No. G. 9231/928 al Judecătoriei Urbane Timişoara, în favorul lui Soc. Cooperativa a Industriaşilor de pregătirea mobilelor repr. prin dr. Victor Veterány avocat din Timişoara, pentru suma de 10.000 lei capital, interese de 12% de la 2 Ianuarie 1928 şi pentru spese în 1690 lei deja stabilite şi cele ce se vor mai stabili, fixează termen pentru efectuarea licitaţiunei pe ziua de 10 Iulie 1928, ora 4 p. m. în Timişoara IV Str. Gării No. 16 pe când şi unde se vor vinde prin licitaţie obiectele sequestrate şi anume: mobile de casă preţuite în 6050 lei.

Timişoara, la 12 Iunie 1928.

M. Fercea
portărel

Date autobiografice de Emanuil Ungurianu.

Date din activitatea lui Emanuil Ungurianu

15

(Continuare).

Ceilalţi 2 domni n'au mai venit, nici n'au mai participat la aceasta acţiune.

După o consultre serioasă noi trei am ajuns definitiv la o acţiune trifurcată şi adecă: Rectorul Vâlcovic să aranjeze prin bărbaţi de specialitate în sala festivă a Politechnicei, conferinţe despre ştiinţele reale, căci şcoala Politechnică condusă de dânsul, fiind şcoală a ştiinţelor reale, studenţii precum şi publicul românesc din Timişoara de ambe sexe, să aibă ocazie a cerceta aceste conferinţe şi prin aceste în decursul timpului a ajunge la un nivel mai înalt în ce priveşte cunoştinţele reale.

Rectorul Vâlcovici a şi satisfăcut conştiincios acestei însărcinări, a şi început aranjarea conferinţelor, cari se ţin şi astăzi şi sunt totdeauna bine cercetate de publicul românesc.

Generalul Găvănescul a fost însărcinat, ca în cadrul Cercului Militaro-Civil din Timişoara, să aranjeze prin bărbaţi de ştiinţă, conferinţe în general despre toate ramurile cunoştinţelor ca pe aceasta cale publicul românesc din Timişoara să ajungă la un nivel mai înalt al culturei generale.

Generalul Găvănescul peste toate aşteptările a satisfăcut însărcinării primite, din toate colţurile ţării, de unde a putut a invitat bărbaţi de ştiinţă, cari prin conferinţele lor de publicul românesc binecercetate, în măsură considerabilă au contribuit la lărgirea cunoştinţelor şi la promovarea culturii publicului român din Timişoara.

Având în vedere că activitatea pentru promovarea culturei elementului românesc ar fi moartă, dacă nu s'ar griji în mod intensiv şi de promovarea culturei intelectuale şi economice a poporului român dela sate, în urmare Emanuil Ungurianu a primit însărcinarea, ca în acest scop în judeţul Timiş-Torontal, în satele curat româneşti, precum şi în cele mixte, pe seama elementului românesc să organizeze societăţile culturale-economice, aşa numite „Case Naţionale".

Prin acţiunea intensivă a lui Ungurianu până în prezent s'au organizat în judeţul Timiş-Torontal 96 de Case Naţionale în 96 sate româneşti pe seama poporului, adecă a ţăranului român.

Acum a pus Ungurianu la cale şi înfiinţarea de reuniuni femeieşti în satele româneşti, ca aceste reuniuni să promoveze starea culturală-economică a ţăancei române; ce e Casa Naţională pentru ţărani, aceea să fie reuniunea femeilor pe sate pentru ţăranca română.

Aşa au luat fiinţă conferinţele dela Politechnică, conferinţele dela Cercul Militro-Civil şi înfiinţarea de Case Naţionale în satele româneşti din judeţul Timiş-Torontal.

XXXV.

INFIINŢAREA ACADEMIEI COMERCIALE IN TIMIŞOARĂ.

Industria şi Comerţul pe tot teritoriul rupt din Ungaria şi alipit la România, mai cu seamă în oraşe sunt aproape exclusiv în mâinile străinilor.

Şcolile comerciale superioare nu dau instrucţie comercială suficientă pentru elementul superior la marea industrie şi marele comerţ, străinii de pe acest teritoriu alipit, situaţi mai bine materialmente, trimit copii lor în străinătate la academiile comerciale, ca acolo să-şi câştige instrucţia superioară din ştiinţele comerciale şi industriale, românii fiind mai săraci nu sunt în stare a trimite copii lor la academii comerciale în ţări străine; academiile comerciale din Bucureşti şi din Cluj nu sunt suficiente pentru România, deci tinerii români după absolvarea şcolilor comerciale sunt siliţi a se aplica numai ca funcţionari şi rămân pentru toată viaţa funcţionari săraci; văzând Emanuil Ungurianu această stare nefavorabilă pentru tineretul român, la anul 1923 a înaintat la Primăria oraşului şi la Camera de Indus'rie şi Comerţ din Timişoara câte un memoriu, în care în sensul de sus a motivat necesitatea de a se înfiinţa în Timişoara **Academie Comercială** spre scopul, ca o parte a tineretului român aici acasă în capitala Banatului, să aibă ocaziune a-şi câştiga instrucţie academică pentru cariera la marele comerciu şi la marea industrie, a cerut ca Primăria să înceapă acţiunea ca statul român să înfiinţeze în Timişoara Academie comercială, local să dea oraşul şi oraşul împreună cu camera de comerţ să dea un ajutor financiar; până la aceste memorii în Timişoara nimeni nu s'a cugetat, ca în acest oraş să se înfiinţeze academie comercială.

Primăria şi camera de comerţ au acceptat ideia lui Ungurianu, oraşul prin mai multe memorii la guvern a exoperat ca guvernul să înfiinţeze în Timişoara academie comecială, ce se va şi realiza, căci e o necesitate de prima ordine, pentrucă oricare partid politic ar veni la guvernare; dacă ministrul instucţiei e om mai luminat şi cu suflet curat românesc, care să înţeleagă motivele sus înşirate şi să înţeleagă necesitatea romanizării oraşului Timişoara, va trebui să inactiveze academia comercială în Timişoara.

XXXVI.

„PROTECTORUL".

In Timişoara funcţionează patru cămine pentru elevii dela industrie şi comerţ, în aceste cămine sunt circa 90% elevi români, an de an cam 500, aceştia după instrucţie şcolară şi profesională 3—4 ani se eliberează de sodali, lucră 4—5 ani ca sodali, ca să-şi însuşească bine meseria lor, după aceia se nizuesc a se instala ca meseriaşi şi comercianţi independenţi, dar în aceasta nizuinţă a lor sunt împiedicţi aproape în totalitate de lipsa de capital, cu care să-şi înceapă meseria; de o parte nu pot avea credit pe la bănci, de altă parte la bănci sunt banii aşa de scumpi, de nu se pot ajutora cu credite dela bănci.

(Va urma).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Informatiuni

D-l Emil Păcurariu, şeful întreprinderei funebrale a oraşului nostru a fost numit de director definitiv al acestei întreprinderi. Felicităm Delegaţia Permanentă şi pe d-l Primar al oraşului pentru numirea unui bun creştin în fruntea acestei întreprinderi, unde directorul zilnic are contact cu preoţii creştini. Ne bucurăm, că s'a rupt cu sistemul moştenit dela unguri, că în fruntea acestei întreprinderi erau numai jidani. Cu această ocazie transmitem felicitările noastre domnului Emil Păcurariu.

Comitetul de conducere al „Casei Naţionale" din Timişoara începând cu anul 1921 a stăruit cu insistenţă ca în satele româneşti din judeţul Timiş-Torontal să se organizeze societăţile culturale numite „Case Naţionale". Acum însă a fost silit de împrejurări a începe acţiunea pentru zidirea unei Case Naţionale în Timişoara, ca în acest edificiu să aibe toate instituţiunile culturale din Timişoara adăpost pentru birourile lor. Spre acest scop comitetul de conducere în şedinţa sa dela 8 Decemvrie 1927 a decis şi început acţiunea pentru adunarea fondurilor de zidire, loc de zidire câştigând în oraşul intern încă în decursul anului 1927.

La 8 Decemvrie 1927 fondul de zidire a fost Lei 196.410. Din 8 Decemvrie 1927 până la 31 Mai 1928 au contribuit: Prefectura judeţului Timiş-Torontal 1.611.711 Lei, Municipiul Timişoara 50.000, Banca Timişana 25.000, Banca Albina Suc. Timişoara 5.000, Banca Franco-Română Suc. Timişoara 500, Emanuil Ungurianu 2.000, Iuliu Coste Prefect 2.000, Ing. Stan Vidrighin 1.000, Lazăr Mircea 1.000, Cuzman Andraş 1.000, Petru Murgu 1.000, Lazar Mioc 1.000, Pavel Petru 500, Gheorghe Munteanu 500, Gheorghe Tirbu 500, Emil Pascu 300, Simion Veverita 300, Ioan Băteală 200, Iosif Mergea 200. In total: 1.7033.911 Lei.

Excrocherie jidovească. Un ziar jidovesc din Timişoara scris în ungureşte reproduce o ştire dintr'o altă gazetă jidovească din America, în care se zice, că „Asociaţia jidovească din America" a căzut de acord cu guvernul român, asupra unui împrumut de 60 milioane dolari, cu condiţia, că guvernul român să îndepărteze pe d-l Cuza dela Uuniversitate şi să desfiinţeze „Asociaţia studenţilor creştini". Această ştire ar fi fost confirmată de d-l Creţulescu, consulul român la Washington.

Din această ştire să vede, că ce respect au jidanii din lumea întreagă, faţă de d-l Cuza şi câte minciuni inventează, ca să compromită mişcarea naţionalistă română. Numai cei proşti vor fi în stare să creadă aceasta minciună ordinară.

D-l Locot. Scarlat Lovin, a fost mutat dela Reg. 9 Jand. Timişoara, la Bucureşti. Prin aceasta mutare, Timişoara pierde pe unul dintre cei mai pricepuţi propovăduitori ai educaţiei naţionale fizice. Din activitatea sa sportivă reamintim următoarele manifestaţiuni sportive: In anul 1925 a luat parte cu Jandarmii Reg. 9, la o manifestaţie sportivă în faţa M. M. L. L. Regele Ferdinand şi Regina Maria. In anul 1926, la o altă manifestaţie, cu ocazia desvăluirei monumentului „Lupoaicei". In 1927, la o vizită a A. S. R. Principele Nicolae. In 1928, la sfinţirea drapelului societăţii sportive române „Banatul".

Pierdem pe singurul ofiţer care a ştiut să facă o apropiere între sportul cetăţenesc şi cel militar din Timişoara. Regretăm, că pleacă din mijlocul nostru.

Necrolog. Cu părere de rău aflăm, că A. Grozda, student universitar la Paris, a încetat din viaţă. Decedatul este fiul d-lui Dr. A. Grozda, avocat din Buteni, judeţul Arad. Sincere condoleanţe adânc întristatei familii.

Din viaţa satelor noastre

Beregsău. Suntem informaţi că episcopul Aradului nu a aprobat alegerea d-lui Tocitu, de preot la Beregsău. Acest gest episcopesc ne lasă să sperăm, că episcopul Aradului începe să vadă ce păcate şi păcăţeni se află în jurul său. Se va face o nouă alegere de preot, la care sperăm, că vor lua parte numai candidaţi cu o cultură înaltă, pentru a trezi sfânta noastră credinţă din amorţala mortală în care se zbate.

*

Zilele trecute a căzut o grindină de mărimea alunelor asupra hotarului comunal, cauzând pagube foarte mari în averea agricultorilor.

Nadăş. In ziua de 17 l. c. delegaţii satului au fost pentru a patra oră chemaţi la Primăria comunei Buzad, ca să primească pădure comunală din partea autorităţilor în drept. Domnii nu au venit nici de data aceasta, aşa încât nenorociţii delegaţi vor mai avea încă o zi de pierdut cu acestă treabă. Sau poate şi mai multe?

Opatiţa. Intr'o după ameazădin zilele trecute s'a produs o mare nenorocire. După înmormântarea unui mort, epitropii îşi făceau datoria în Biserică, când s'a descărcat un trăznet asupra ei. Trăznetul a atins turnul de unde a trecut în interiorul Bisericei, chiar peste epitropii adunaţi în jurul mesei lor. Ei au căzut la pământ pierzându-şi conştiinţa. Trăznetul a aprins scaunele şi sătenii au scos pe primul epitrop Simion Vita, de jumătate ars. Nenorocitul a murit peste câteva minute fără să-şi mai vină în fire. Epitropii Vasile Berdean, Iosif Tuţa şi crâsnicul Pavel Popeţ, au fost salvaţi de săteni din mijlocul focului. Preotul T. Mărgineanţu a venit în fugă la locul nenorocirei şi a salvat imediat sfânta Cuminecătură, apoi a dat ajutor nenorociţilor.

Cauza nenorocirei este, că Biserica zidită în anul 1875, n'a fost prevăzută cu parafulger. O grea răspundere cade şi asupra Consistorului, care nu se interesează ca sfintele Biserici să fie prevăzute cu astfel de instalaţiuni spre a le feri de nenorociri. Ar fi bine dacă domnii de acolo s'ar interesa mai mult de biserici şi ar face mai puţină politică de vrajbă între fraţi.

Voiteni. Primim spre publicare următoarea adresă:

Domnule Director,

In ziarul Dv. No. 24. din 10 Iunie 1928 a apărut un articol prin care subsemnatului i-se aduc învinuiri în legătură cu expropriarea moşiei d-lui Dr. Gheza Szalay, din Voiteni, a cărei administrator sunt. Fiindcă acest articol nu acoperă deloc dreptatea în temeiul legii presei Vă rog să binevoiţi a publica în ziarul Dv. la acelaş loc următoarea rectificare:

Dr. Gheza Szalay împreună cu soţia, mama şi mătuşa Dumnealui au posedat în hotarul comunelor Voiteni, Ghilad şi Ciacova o foarte frumoasă moşie, din care în urma reformei agrare pe baza hotărârilor definitive a Comisiunei de ocol Ciacova o mare parte s'a expropriat în favorul îndreptăţiţilor din comunele amintite. Adevărul este, că în baza unui ordin greşit al Consilieratul Agricol Timişora îndreptăţiţilor din comuna Voiteni li s'a împărţit pământ din moşia amintită cu 45 jugh. mai mult decât permitea hotărârile definitive de cari am vorbit mai sus. Atunci eu prin avocatul meu am intervenit la Consilieratul Agricol pentru a reveni asupra acestui ordin greşit şi aşa s'a întâmplat că tot Consilieratul Agricol prin ordinul No. 2297 confirmat prin altul cu No. 3050/1928 a ordonat agronomului regiunei agricole Ciacova ca să iea măsuri pentru a-şi primi proprietarul înapoi pământul care numai din greşeală s'a luat şi s'a împărţit sătenilor. Cât despre însămânţare chestiunea e aşa că atunci când li s'a dat sătenilor pământul din greşeală acesta fusese însemânţat de proprietar cu tatar şi sătenii după ce au scos tatarul, au însămânţat porumb fără ca să asculte de ordinul Consilieratului Agricol. La nici un caz deci nu poate fi proprietarul făcut responsabil dacă sătenii nu au ascultat de ordinele autorităţilor superioare.

La urmă trebue să mai amintesc că procedura de defalcare nici astăzi nu este terminată, aşa că şi din acest punct de vedere în baza legii agrare până la terminarea definitivă a defalcării îndreptăţiţii nu pot să între în proprietatea pământului expropriat, chiar dacă ar avea drept decum dacă nu au acest drept cum este cazul nostru.

Şi apoi nu corespunde adevărului, că eu aş face voiajuri săptămânale la Budapesta.

Primiţi vă rog D-le Director asigurarea deosebitelor mele consideraţiuni.

Timişoara, la 14 Iunie 1928.

Dr. Zoltán Hamory
administratorul moşiei Dr. Gheza Szalay din Voiteg.

Notă: Intrucât cele cuprinse în această epistoală corespund adevărului, nu înţelegem de ce organele reforme agrare „greşesc" de atâtea ori şi de ce îşi bat joc de românii îndreptăţiţi la pământ. Munca şi sămânţa pierdută de aceşti oameni ar trebui rebonificate din punga respectivului, care a făcut „greşala".

Poşta Redacţiei

„Paorele" dela „Voinţa Banatului". Un prietin din partidul „naţional-ţărănesc", îmi atrage atenţia asupra „polemicei" din ultimul număr al gazetei d-lui I. Oprea, spunându-mi, că sunt atăcat şi-mi cere să răspund.

Am cetit „polemica" în care gazeta noastră este calificată de „maculatură zisă creştină".

Incântat de deosebita atenţie a „Voinţei Banatului", în special de „spiritele" ce se fac în legătură cu numele meu, am voit să răspund în mod doctrinar la această „polemică", dar nu sunt în stare a afla vre-o bază principală sau doctrinară în ea. E un simplu fleac, care caracterizează perfect de bine pe un laş fără răspundere, care atacă din ascuns şi are obrăznicia să se numească „paore".

Cu ce drept îţi zici „paore" stimabile, când nici când nu ai avut coarnele plugului în mâinele tale tremurânde, de vitejia specifică a tagmei tale de braconieri ai scrisului şi cu ce drept murdăreşti numele cinstit al ţăranului bănăţean, care e cuviincios şi cinstit, având curajul să-şi spună totdeauna cuvântul deschis şi pe faţă? Cine eşti, de unde ai venit şi ce vrei?

Din scrisul tău **pentru-contra** faţă de d-l Coste, apari, ca o figură din anumita „lume bună", proastă, depravată, pudrată, parfumate, cu mănuşi pe mâini şi picioare, parasitară-găetănească. Numai astfel de stârpiciuni atacată pe la spate.

Dacă cumva frizura-ţi pieptănată după ultima modă a sexului neutru s'ar simţi „ofenzată" te provoc să-ţi trimiţi martorii, la adresa de pe fruntea gazetei.

A. Tieranu

Mica Publicitate

De vânzare, cinci stupi cu miere şi zece lăzi goale cu rama sistem unguresc, la Petru Şuba, Vinga No. 221.

300 kgr. miere de stup de vinzare la Petru Toroc, Buzad, poşta Bogdarigoş.

Prefectura Judeţului Timiş-Torontal.

No. 14830/1928.

PUBLICATIUNE DE LICITAŢIE.

Se publică spre cunoştinţă generală că se va ţine licitaţie publică cu termin scurt de 15 zile în ziua de **9 Iulie 1928 ora 11 a. m.** la prefectura judeţului Timiş-Torontal pentru împietruirea cu 1125 m³ piatră spartă a şoselei judeţene Jebel-Ciacova-Petroman între km. 0—13—760 şi Jebel-Liebling-Stamora între km. 0—18—616.

Licitaţiunea se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile art. 72-83 din legea contabilităţii publice.

D-nii oferenţi vor depune pe lângă ofertele lor timbrate conform legii, închise şi sigilate şi o garanţie de 6% în numerar sau efecte garanţie de Stat.

Oferte în valută forte şi supraoferte nu se admit.

Valoarea lucrărilor de pe deviz este de lei 499.215.

Caetul de sarcini, devizul, cum şi alte informaţiuni se pot obţine în zilele de lucru între orele 8-14 dela serviciul economic al judeţului (etaj I. 61).

Timişoara, la 15 Iunie 1958.

Prefect: *Dr. Coste*
Şeful serviciului: *Meza.*

Prefectura judeţului Timiş-Torontal.

No, 14832/1928.

PUBLICATIUNE DE LICITAŢIE.

Se aduce la cunoştinţă amatorilor că în ziua de **21 August 1928, ora 11 a. m.** se va ţine licitaţie publică cu termin de 60 zile pentru impietruirea cu 613 m³ piatră spartă a şoselei judeţene Timişoara-Buziaş-Lugoj între km 5—525—36—000.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile art. 72-83 din legea contabilităţii publice în biroul serviciului economic al prefecturii judeţului Timiş-Torontal.

D-nii concurenţi vor depune odată cu ofertele lor timbrate conform legii, închise şi sigilate şi o garanţie de 6% asupra sumei oferite în numerar, sau efecte garantate de Stat.

Oferte în valute forte şi supraoferte nu se iau în considerare.

Valoarea lucrărilor de pe deviz este de lei 430.632.

Caetul de sarcini, devizul, cum şi alte informaţiuni se pot obţine în zilele de lucru între orele 8-14 dela serviciul economic al judeţului (etaj I. 61).

Timişoara, la 14 Iunie 1928.

Prefect: *Dr. Coste.*
Şeful serviciului: *Meza.*

No. 1005,2212/1928. port.

PUBLICATIUNE DE LICITAŢIE.

Subsemnatul portărel aduc la cunoştinţă publică, că în urma decisului No. G. 1925/1928 al judecătoriei urbană din Timişoara în favorul lui Nemeth Nandor din Timişoara, repr. prin Dr. Casius Dobrin advocat din Timişoara pentru suma de 6000 Lei capital, 12% la sută interese dela 28 August 1927 şi pentru spese în 1944 Lei deja staverite şi cele mai obveninde, se fixează termen spre efectuirea licitaţiei pe ziua de 28 Iunie 1928 ora 3 p. m. în Timişoara IV. „Parcul Luna" pe când şi unde se vor vinde prin licitaţie obibiectele secvestrate şi anume: diferite instalaţiuni de restaurant, lămpi electrice, farfurii, pahare de sticlă etc. preţuite în 27300 Lei.

Timişoara, la 6 Iunie 9128.

D. Rakovitz, portărel

Prefectura Judeţului Timiş-Torontal

No. 14831/1928.

PUBLICATIUNE DE LICITAŢIE.

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de *23 Iulie 1928 ora 11 a. m.* se va ţine licitaţie publică cu termen de 30 zile pentru cantitatea de 222 m³ piatră spartă necesară la împietruirea şoselei judeţene Timişoara-Buziaş-Lugoj între km 36—000—48—235.

Licitaţia se va ţine în biroul serviciului economic al prefecturii judeţului Timiş-Torontal în conformitate cu dispoziţiunile art. 72-83 din legea contabilităţii publice.

D-nii amatori vor depune odată cu ofertele lor timbrate conform legii, închise şi sigilate şi o garanţie de 6% asupra sumei oferite în numerar sau efecte garantate de stat.

Oferte în valută forte şi supraoferte nu se admit.

Valoarea lucrărilor de pe deviz este de lei 75.855.

Caetul de sarcini, divizul, cum şi alte informaţiuni se pot obţine în orele de birou dela serviciul economic al judeţului (Etaj I. 61).

Timişoara, la 14 Iunie 1928

Dr. Coste, prefect.
Şeful serviciului: *Meza.*

Prefectura judeţului Timiş-Torontal.

No. 14829/1928.

PUBLICATIUNE DE LICITAŢIE.

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de **9 Iulie 1928 ora 11 a. m.** se va ţine licitaţie publică cu termin scurt de 15 zile pentru cantitatea de 239 m³ piatră sfărâmiş necesar la impietruirea şoselei judeţene Timişoara-Voicu între km. 18—595—40—000.

Licitaţia se va ţine în biroul serviciului economic al prefecturii judeţului Timiş-Torotal (et. I. 61) în conformitate cu dispoziţiunile art. 74-83 din legea contabilităţii publice.

D-nii concurenţi cari doresc a lua parte la licitaţie vor depune odată cu ofertele lor timbrate conform legii, închise şi sigilate şi o garanţie de 6% asupra sumei oferite în numerar sau efecte garantate de Stat.

Oferte în valută forte şi supraoferte nu se admit.

Valoarea lucrărilor de pe deviz este de lei 105.689.

Caetul de sarcini, devizul cum şi alte informaţiuni se pot obţine în orice zi, în orele de lucru la prefectura judeţului serviciul economic.

Timişoara, la 15 Iunie 1928.

Dr. Coste, prefect.
Şeful serviciului: *Meza.*

CINEMA:

CETATE: 23-24-25-26 Iunie — APOLLÓ: 27-28-29 Iunie
CONCORDIA: 26 Iunie

SIBERIA

Cel mai mare eveniment cinematografic al sezonului. Cel mai frumos film rusesc miiitar din timpurile Rusiei vechi şi Rusiei de după războiu. La fiecare representaţie concertează renumitul cor al ofiţerilor cazaci şi orchestra de balalăica.

16 cântăreţi: Cor şi solo. In rolul principal:

Archiducele Sergej Wladimir Nicolajevici.

Monopol: Filmcentrala Timişoarr.
Intrarea: 60, 50, 35 şi 20 Lei.

Institutul de Arte Grafice „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Sucursala Timişoara, Piaţa Ţepeş Vodă No. 2. — Telefon No. 1200.